

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNIH VOLITVAH

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

V skladu s septembra 2016 sprejeto Strategijo razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji do leta 2020 je Ministrstvo za javno upravo, pristojno za lokalno samoupravo, pripravilo predlog sprememb Zakona o lokalnih volitvah (v nadaljevanju: ZLV), s katerimi želi poenostaviti volilne postopke in jih s tem tudi poceniti, odpraviti nekatere nejasnosti, podrobneje razmejiti pristojnosti med organi, pristojnimi za strokovno pomoč in nadzor nad izvedbo rednih lokalnih volitev ter odpraviti neskladje z Direktivo Sveta 94/80 (ES) z dne 19. decembra 1994 o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva tako, da ne bo več ovir za kandidiranje državljanov EU na volitvah v svete ožjih delov občin. Predlagane rešitve temeljijo tudi na bogatih izkušnjah, ki jih imajo državni in občinski organi pri izvedbi doslej šestih rednih lokalnih volitev.

Že omenjena strategija med drugim poudarja, da mora sodobna lokalna samouprava kot del javnega sektorja odražati pravo razmerje med učinkovitostjo in demokratičnostjo. Zato sta poudarjeni učinkovitost izvajanja javnih služb za prebivalce in demokratičnost sprejemanja odločitev s posebnim poudarkom na sodelovanju prebivalcev. Strategija daje usmeritev za nadgradnjo obstoječega sistema lokalne samouprave na način, ki bo zagotavljal optimalno razmerje med funkcionalnim in institucionalnim delovanjem slovenskih občin. To vodilo bo doseženo s krepitvijo obeh področij, tako učinkovitosti poslovanja kot tudi vključevanja deležnikov pri pripravi predpisov in sprejemanju odločitev. Učinkovitost izvedbe procesa lokalnih volitev kot najpomembnejšega orodja sodelovanja prebivalcev na lokalni ravni v luči omenjene strategije ponuja nekatere možnosti za izboljšave. Delovni predlog novele ZLV vsebuje naslednje spremembe:

- **Stalen termin rednih lokalnih volitev**
 - Dosedanja rešitev določitve termina rednih lokalnih volitev sledi načinu, ki ureja volitve poslancev (Zakon o volitvah v državni zbor, ZVDZ). Po šestih izvedenih rednih lokalnih volitvah predlagatelj ugotavlja, da se zaradi načina določanja datuma glasovanja ta po koledarju veskozi pomika na zgodnejši termin. Določba, s katero se določa točen dan glasovanja, temelji na načelu pravne varnosti in pravne predvidljivosti. Predsednik državnega zbora, ki sicer razpisuje redne lokalne volitve, bo tudi poslej z odlokom določil točen datum glasovanja in datum pričetka volilnih opravil, vendar bo pri tem omejen z zakonom, saj bo smel za datum glasovanja določiti drugo nedeljo v novembru. Temu je prilagojena tudi druga sprememba, da se drugi krog volitev vedno opravi 14 dni po prvem krogu. Doslej je namreč drugi krog najkasneje v 21 dneh razpisala Državna volilna komisija.
- **Zmanjšanje števila volilnih organov**
 - Predlog novele ukinja volilne komisije volilnih enot in volilne komisije ožjih delov občin. Zaradi uvedbe informacijske podpore, ki jo državni organi zagotavljajo ob vsakih rednih lokalnih volitvah že od leta 2006 dalje, se volilne komisije volilnih enot in ožjih delov niso uveljavile v praksi. Tam, ker pa vztrajajo pri njih, podražijo volilni postopek in prispevajo k povečevanju napak v volilnem postopku ali pri ugotavljanju volilnih izidov. V praksi se je kot optimalna uveljavila rešitev, da med Občinsko volilno komisijo kot krovnim volilnim organom v občini in volilnimi odbori na voliščih ni posrednikov.
- **Razmejitev pristojnosti med Državno volilno komisijo (DVK) in ministrstvom, pristojnim za lokalno samoupravo**
 - ZLV pri določanju obveznosti vsebinske pristojnosti za razlago določb ni natančen, kar je z vidika hkratne smiselne uporabe nekaterih določb ZVDZ problematično. V praksi se je uveljavila rešitev, da določbe ZLV razlaga pristojno ministrstvo, medtem ko določbe v zvezi z volilnimi pravili in postopki, ki jih sicer določa ZVDZ, veljajo pa

tudi za lokalne volitve, razlaga Državna volilna komisija. V tem smislu sta dopolnjena dva člena ZLV.

- **Določitev nadomestila volilnim odborom na predčasnem glasovanju**
 - Predlagana sprememba bolj jasno določa, da članom volilnega odbora, ki vodijo predčasno glasovanje, pripada nadomestilo v višini treh dnevnic, če predčasno glasovanje traja en dan. V primeru, da traja predčasno glasovanje dva ali tri dni, pa se nadomestilo poveča za eno ali dve dnevnic, glede na trajanje predčasnega glasovanja. Doslej so občinski organi zaradi različnih tolmačenj za predčasno glasovanje, ki je trajalo več kot en dan, izplačevali članom volilnih odborov za vsakega od dodatnih dni kar po tri dnevnic, kar je bilo nesorazmerno glede na opravljeno delo.
- **Vključitev tujcev v volitve v svete ožjih delov občine**
 - V skladu z Direktivo Sveta 94/80 (ES) z dne 19. decembra 1994 o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva, predlagatelj popravlja določbo ZLV tako, da ne bo več ovir za kandidiranje državljanov EU na volitvah v svete ožjih delov občin.
- **Črtanje možnosti, da so volitve v svete ožjih delov na dve leti**
 - Gre za črtanje določbe, ki se v praksi ni uporabljala, saj pomeni nesorazmeren strošek, zato bodo volitve tudi v svete ožjih delov občin izključno ob rednih lokalnih volitvah. Enako velja tudi za volitve v svete ožjih delov, ki bi jih občina ustanovila med trajanjem mandata.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 83/12)

se prvi odstavek 25. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Redne volitve v občinske svete se opravijo drugo nedeljo v novembru.«

2. člen

Tretji odstavek 28. člena se črta.

3. člen

Drugi odstavek 33. člena se spremeni tako, da se izraz »Republiška« zamenja z izrazom »Državna« in se glasi:

»Določene naloge pri izvedbi lokalnih volitev opravlja tudi Državna volilna komisija.«

Četrty odstavek se črta.

4. člen

Prvi odstavek 35. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Občinsko volilno komisijo sestavljajo predsednik in trije člani ter njihovi namestniki.«

5. člen

Prvi odstavek 38. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Občinsko volilno komisijo imenuje občinski svet, volilne odbore pa občinska volilna komisija.«

6. člen

39. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Občinska volilna komisija ima tajnika, ki ga imenuje na predlog občinske uprave.«

7. člen

40. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Državna volilna komisija:

1. skrbi za enotno uporabo določb zakona iz četrtega člena tega zakona, ki se nanašajo na volilne postopke;
2. daje občinskim volilnim komisijam strokovna navodila v zvezi z izvajanjem določb zakona iz četrtega člena tega zakona;
3. predpiše obrazce za izvrševanje tega zakona;
4. določa enotne standarde za volilni material in določa druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil.«

8. člen

42. člen se črta.

9. člen

Tretji in peti odstavek 45.a člena se spremenita tako, da se glasita:

»Pravico do ustreznega nadomestila imajo tudi predsednik, namestnik predsednika, člani, tajnik in namestnik tajnika posebne volilne komisije iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona v višini 50% nadomestila, določenega v prejšnjem odstavku.

Predsednik in člani volilnih odborov ter njihovi namestniki, ki vodijo glasovanje na volišču na dan glasovanja, določenega z aktom o razpisu volitev, imajo za svoje delo na volitvah pravico do nadomestila v višini treh dnevnic za službeno pot v domovini v celodnevem trajanju, v skladu z aktom vlade, s katerim se določa višina dnevnice, ki se ne všteva v davčno osnovo, razen za predčasno glasovanje, za katerega se uporablja sedmi odstavek tega člena.«

10. člen

Drugi odstavek 46. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Pri delu volilnih odborov so lahko navzoči zaupniki kandidatov in list kandidatov.«

11. člen

Drugi odstavek 47. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Imena zaupnika kandidata oziroma liste kandidatov sporoči predstavnik kandidata oziroma liste občinski volilni komisiji najkasneje pet dni pred dnem glasovanja.«

12. člen

Prvi odstavek 74. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Kandidature oziroma liste kandidatov se predložijo občinski volilni komisiji najkasneje 30 dni pred dnem glasovanja do 19. ure.«

13. člen

85. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pri ugotavljanju volilnega izida večinskih volitev občinska volilna komisija ugotovi, koliko glasov so dobili posamezni kandidati in kateri kandidati so izvoljeni.«

14. člen

86. člen se spremeni, tako da se glasi:

»Pri ugotavljanju volilnega izida proporcionalnih volitev, pri katerih se glasuje o listah kandidatov, občinska volilna komisija ugotovi, koliko glasov je dobila posamezna lista kandidatov, koliko mandatov pripada posamezni listi in kateri kandidati s posameznih list kandidatov so izvoljeni.«

15. člen

Prvi odstavek 89. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Volilni odbor na volišču pošlje zapisnik o svojem delu in drugi volilni material občinski volilni komisiji najpozneje naslednji dan po dnevu glasovanja do 12. ure.«

Drugi odstavek 89. člena se črta.

16. člen:

Drugi odstavek 99. člena se črta.

17. člen:

Tretji odstavek 107. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Drugi krog volitev župana se opravi v nedeljo, 14 dni po prvem krogu volitev.«

18. člen:

Sedmi odstavek 109. člena se črta.

19. člen:

Drugi odstavek 110. člena se črta.

20. člen:

Drugi odstavek 111. člena se črta.

21. člen:

112. člen spremeni tako, da se glasi:

»Volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti vodi in izvaja občinska volilna komisija.«

Drugi in tretji odstavek 112. člena se črtata.

22. člen:

113. člen se črta.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

23. člen

»Z dnem uveljavitve tega zakona preneha mandat volilnim komisijam volilnih enot in volilnim komisijam krajevnih, vaških oziroma četrtnih skupnosti, razen v primeru iz naslednjega odstavka tega člena, ko se jim mandat podaljša do konca volitev.

Že začeti volilni postopki, ki jih vodijo volilne komisije volilnih enot in volilne komisije krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti ob uveljavitvi tega zakona, se dokončajo po Zakonu o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 83/12).

Določbe splošnih aktov občin je treba uskladiti z določbami tega zakona najpozneje v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi.

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

Sprememba prvega odstavka 25. člena prinaša temeljno novost v obliki vnaprej določenega dneva izvedbe lokalnih volitev. Redne lokalne volitve se opravijo vsaka štiri leta, drugo nedeljo v novembru. Po novi ureditvi bo najzgodnejši datum rednih lokalnih volitev 8. november, najkasnejši pa 14. november. Veljavna ureditev določa razpon najprej dva meseca in najpozneje zadnjo nedeljo ali drug dela prost dan pred potekom štirih let od prejšnjih rednih volitev v občinske svete. V primeru podaljšanja mandatne dobe se ta rok šteje od dneva izteka podaljšane mandatne dobe. S historičnim pregledom datumov 1. kroga rednih lokalnih volitev (volitev župana, volitev članov občinskih svetov in volitev svetov ožjih delov občin) od leta 1994, ko so bile izvedene prve, je razvidno, da se je datum pomikal v razponu dveh mesecev in v odvisnosti od razpisa volitev s strani predsednika Državnega zbora RS. Iz navedenih datumov je razvidno, da se zaradi zakonske določbe datum vsakih rednih volitev pomakne na zgodnejši termin. Tako so bili datumi rednih lokalnih volitev od 1994 dalje:

- 4. december 1994
- 22. november 1998
- 10. november. 2002
- 22. oktober 2006
- 10. oktober 2010
- 5. oktober 2014

Razlog za določitev vnaprej določenega dneva na drugo nedeljo v novembru je predvidljivost in stabilnost sistema lokalnih volitev. S spremembo bo sistem lokalnih volitev predvidljiv in stabilen, kar je eno izmed temeljnih načel dobrih praks pri volitvah Beneške komisije. Dodaten razlog v prid tej odločitvi je tudi lažje usklajevanje opravil vseh organov, ki sodelujejo pri pripravi in izvedbi rednih lokalnih volitev, pa tudi predlagateljev kandidatur in kandidatov.

Iz mednarodne primerjave, izveden spomladi 2017, je razvidno, da ima podobno rešitev kar štirinajst evropskih držav, od tega devet vnaprej določen datum (Finska, Belgija, Španija, Švedska, Danska, Bosna in Hercegovina, Islandija, Norveška, Estonija), pet pa delno vnaprej določen datum, ker zakon omogoča izjemo zaradi morebitnih praznikov (Irska, Grčija, Italija, Portugalska, Slovaška).

K 2. členu

Glede na to, da se natančno vnaprej določi dan volitev na drugo nedeljo v novembru, predsednik Državnega zbora Republike Slovenije v aktu o razpisu volitev določi dan razpisa volitev in dan glasovanja. Dan razpisa volitev pomeni dejansko datum, ki se šteje za začetek volilnih opravil, dan glasovanja pa drugo nedeljo v novembru, na katero bo potekalo glasovanje. Drugi časovni parametri, ki jih določa obstoječi 27. člen, se ne spremenijo. Razpis rednih volitev v občinske svete je lahko najprej 135 dni pred potekom štirih let od prejšnjih rednih volitev v občinske svete. Od dneva razpisa volitev do dneva glasovanja ne sme preteči več kot 90 in ne manj kot 60 dni. Ker je že vnaprej določeno, da se redne volitve v občinske svete opravijo drugo nedeljo v novembru, je zato dosedanji tretji odstavek, da se za dan glasovanja določi nedelja ali drug dela prost dan, odveč.

K 3. do 15. členu

Zaradi preglednosti in učinkovitosti se ukinja dosedanja zakonska možnost oblikovanja volilnih komisij volilnih enot. Predlagatelj je, glede na dejansko stanje po občinah, ki ga spremlja Ministrstvo za javno upravo v obliki delovnih obiskov občin in strokovnega nadzora zakonitosti temeljnih občinskih predpisov, ocenil, da gre za nepotreben volilni organ. V praksi se ta rešitev ni uveljavila, če pa se je, pa je imenovanje dodatnih volilnih komisij poleg dodatnih finančnih obveznosti zaradi izplačila nadomestil po 45. a členu pomenilo tudi večjo verjetnost napak v volilnem postopku. Črtanje možnosti imenovanja volilnih komisij volilnih enot predlagatelj predlaga v vseh členih, kjer je ta volilni organ omenjen in temu hkrati prilagaja besedilo povezanih

členov.

Določba je nastala leta 1993, pred uvedbo informacijske podpore rednim lokalnim volitvam. Od leta 2006 takšno podporo zagotavlja Ministrstvo za javno upravo, tako kandidacijski postopek kot tudi izračun rezultatov volitev ter objavo rezultatov na svetovnem spletu. V praksi se je pokazalo, da je zaradi tega vsak dodaten volilni organ prej ovira kot pomoč pri zagotavljanju izvedbe volilnih postopkov.

K 3. členu

Poleg splošne prilagoditve glede volilnih organov (občinske volilne komisije) se člen spreminja tako, da se v drugem odstavku zamenja izraz Republiška z Državna. Državna volilna komisija kot najvišji volilni organ izvaja naloge, ki jih določajo zakon o volitvah v državni zbor in drugi zakoni s področja volilne zakonodaje.

K 7. členu

Sedmi člen novele oziroma spremenjeni 40. člen zakona bolj natančno predpisuje pristojnost najvišjega volilnega organa v državi. Pravno podlago za delovanje Državne volilne komisije (DVK) predstavlja Poslovnik o delu državne volilne komisije (Uradni list RS, št. 18/13), ki v drugem členu določa položaj in pristojnost tako, da je DVK je samostojen in neodvisen državni volilni organ, ki v okviru svojih pristojnosti ter v skladu z ustavo, zakoni in poslovnikom DVK (v nadaljevanju: poslovnik) skrbi za zakonitost volitev in enotno uporabo volilne zakonodaje.

DVK ima pomembno vlogo tudi pri izvedbi rednih lokalnih volitev saj skrbi za enotnost in stabilnost volilnega sistema na državni ravni. Ker 4. člen veljavnega ZLV določa, da se za vsa vprašanja, ki z ZLV niso posebej urejena, smiselno uporabljajo določbe ZVDZ, ima DVK posebej pomembno vlogo pri enotnem tolmačenju tega predpisa ne glede na to ali gre za volitve v državni zbor ali lokalne volitve. Predlagatelj predpisa meni, da je enotna praksa v primeru uporabe določb istega predpisa pomembna z vidika pravne varnosti in predvidljivosti volilnega procesa tako z vidika predlagateljev, kandidatov ter dela volilnih organov.

K 9. členu

Poleg ukinitve volilnih organov (volilnih komisij volilnih enot in volilnih komisij ožjih delov občine) in s tem ukinitvijo nadomestila za njihovo delo v tretjem odstavku se spreminja tudi besedilo petega odstavka. Predlagana sprememba torej odpravlja napačno tolmačenje in bolj jasno določa, da članom volilnega odbora, ki vodijo predčasno glasovanje pripada nadomestilo v višini treh dnevnic, če predčasno glasovanje traja en dan oziroma enako kot volilnim odborom, ki vodijo glasovanje na volišču na dan glasovanja na rednih voliščih. V primeru, da se občinska volilna komisija odloči, da traja predčasno glasovanje dva ali tri dni pa določba sedmega odstavka tega člena, daje komisiji za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja možnost, da se nadomestilo poveča za eno ali dve dnevnicami glede na trajanje predčasnega glasovanja. Če traja predčasno glasovanje dva dni, se nadomestilo lahko poveča za eno dnevnicico, če pa traja predčasno glasovanje tri dni pa za dve dnevnicami.

Predlagana sprememba bolj jasno določa, da članom volilnega odbora, ki vodijo predčasno glasovanje, pripada nadomestilo v višini treh dnevnic, če predčasno glasovanje traja en dan. V primeru, da traja predčasno glasovanje dva ali tri dni, pa se nadomestilo poveča za eno ali dve dnevnicami glede na trajanje predčasnega glasovanja. Doslej so občinski organi zaradi različnih tolmačenj za predčasno glasovanje, ki je trajalo več kot en dan, izplačevali članom volilnih odborov za vsakega od dodatnih dni kar po tri dnevnicice, kar je bilo nesorazmerno glede na opravljeno delo.

K 12. členu

Rok za oddajo kandidatur oziroma list kandidatov se spreminja tako, da je usklajen z novelo Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/07 – odl. US in 23/17) (ZVDZ-C), sprejeto aprila 2017. Že doslej so bili roki za izvedbo državnoborskih in lokalnih volitev identični. Rok za oddajo kandidatur bo namesto najpozneje petindvajseti dan pred dnem glasovanja najkasneje 30 dni pred dnem glasovanja do 19. ure. Z

vidika predlagateljev kandidatur oziroma list kandidatov gre za utemeljen ukrep zaradi pravne varnosti. S tem ukrepom bodo volilni organi in sodišča prej odločili o morebitnih ugovorih in pritožbah, dovolj bo tudi časa za pripravo volilnega gradiva. Poleg tega bodo kandidature in liste kandidatov vložene najkasneje ob začetku volilne kampanje. Po sedanji ureditvi se je volilna kampanja začela pred skrajnim rokom za vložitev kandidatur in list kandidatov (2. člen ZVRK).

K 17. členu

Predlagatelj želi z namenom stabilnosti, pravne varnosti in predvidljivosti vnaprej predvideti termin drugega kroga volitev za župana in tako določa, da se drugi krog opravi v nedeljo, 14 dni po prvem krogu volitev. Dosedanja ureditev je omogočala izvedbo drugega kroga volitev za župana najkasneje v roku 21 dni po prvem krogu volitev, v primeru rednih volitev je bila odločitev v rokah DVK, v primeru drugih pa je drugi krog razpisala OVK. Ne glede na dikcijo člena, je bil drugi krog praviloma izveden 14 dni po prvem krogu volitev, tako da gre zgolj za uzakonitev ustaljene prakse.

K 18. členu

Volilna pravica za volitve v občinske svete je urejena podrobno v 5. členu obstoječega zakona. 68.a člen določa, da mora imeti kandidat stalno prebivališče v volilni enoti, v kateri kandidira za člana občinskega sveta. Nadalje je v 114. členu navedeno, da se glede vprašanj, ki v tem oddelku niso posebej urejena, smiselno uporabljajo določbe tega zakona o volitvah v občinske svete. Ker namen zakonodajalca ni bil, da bi veljali za volitve v svete ožjih delov občin (krajevne, vaške in četrtne skupnosti) strožji pogoji kot za volitve v občinski svet z vidika volilne pravice tujcev, se ob črtanju zadnjega odstavka 109. člena obstoječega zakona ti pogoji izenačujejo. Na ta način lahko tujci pod pogoji iz Direktive Sveta 94/80 (ES) z dne 19. decembra 1994 o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva (UL L št. 368 z dne 31. 12. 1994, str. 38), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2006/106/ES z dne 20. novembra 2006 o spremembi Direktive 94/80/ES o določitvi podrobne ureditve za uresničevanje volilne pravice in pravice do kandidiranja na lokalnih volitvah državljanov Unije, ki prebivajo v državi članici, v kateri nimajo državljanstva, zaradi pristopa Bolgarije in Romunije (drugi odstavek prvega člena) izvršujejo svojo aktivno in pasivno volilno pravico tudi na najnižjem nivoju, ob pogoju da imajo stalno prebivališče v volilni enoti, v kateri kandidirajo. S tem bo odpravljena ovira za kandidiranje in glasovanje državljanov EU na volitvah v svete ožjih delov občin.

K 19. členu

S predlagano rešitvijo se ukinja doslej veljavna možnost, da imajo sveti krajevne, vaške ali četrtne skupnosti dvoletni mandat in s tem izvedbo tovrstnih volitev vsaki dve leti. S tem se poenostavlja volilni postopek, tako da se vse vrste rednih lokalnih volitev izvedejo hkrati na štiri leta. Nova rešitev omogoča se večjo stabilnost mandata izvoljenih predstavnikov. Nenazadnje gre ob tem hkrati za varčevalni učinek z vidika izplačil nadomestil za volilne organe. V praksi se ta rešitev prav zaradi zahtevnosti volilnega postopka in s tem povezanih stroškov ni uveljavila.

K 20. členu

Ne glede na morebitno ustanovitev ožjih delov občin med trajanjem mandata občinskih organov se prve volitve v organe v ožjih delov občine izvedejo ob prvih rednih lokalnih volitvah. Postopek ustanovitve ožjih delov, kot ga določata tretji in četrti odstavek 18. člena ZLS, določa predhodne aktivnosti, ki zahtevajo čas. Pred morebitno statusno spremembo je potrebno izvesti zbor občanov ali referendum. Občina take statusne spremembe načrtuje tako, da se prve volitve opravijo skupaj z rednimi volitvami občinskih organov. S to rešitvijo občina ne izvaja volilnih aktivnosti med mandatom in nima dodatnih stroškov, ki so povezani z volilnimi postopki in izvedbo volitev.

K 21. in 22. členu

Sprememba je potrebna zaradi predlaganih sprememb od 3. do 15. člena novele ZLV. V skupino volilnih organov, ki se v praksi niso uveljavili, sodijo tudi volilne komisije krajevne, vaške ali

četrtni skupnosti.

K 23. členu

Zaradi ukinitve volilnih komisij volilnih enot in volilnih komisij krajevne, vaške oziroma četrtni skupnosti je treba določiti, da z uveljavitvijo novele mandat morebitnim že imenovanim članom teh komisij preneha. V drugem odstavku 38. člena je navedeno, da se volilne komisije imenujejo za štiri leta. Ker obstaja možnost, da bo v času uveljavitve tega zakona v teku volilni postopek (npr. nadomestne volitve), se s prehodno določbo določa tudi, da se ti postopki zaključijo po veljavnem zakonu.

V primeru, da občinski splošni akti povzemajo dosedanje zakonsko ureditev lokalnih volitev, se določa prehodno obdobje, v katerem jih je treba uskladiti s predvidenimi spremembami.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

II. VOLITVE V OBČINSKE SVETE

4. Splošne volitve

25. člen

Redne volitve v občinske svete se opravijo najprej dva meseca in najpozneje zadnjo nedeljo ali drug dela prost dan pred potekom štirih let od prejšnjih rednih volitev v občinske svete. V primeru podaljšanja mandatne dobe se ta rok šteje od dneva izteka podaljšane mandatne dobe.

Predčasne volitve v občinski svet se opravijo najpozneje dva meseca po razpustu občinskega sveta.

28. člen

V aktu o razpisu volitev se določi dan razpisa volitev in dan glasovanja.

Z dnem, ki je določen kot dan razpisa volitev, začnejo teči roki za volilna opravila.

Za dan glasovanja se določi nedelja ali drug dela prost dan.

6. Volilni organi

33. člen

Volitve v občinske svete vodijo in izvajajo občinske volilne komisije.

Določene naloge pri izvedbi lokalnih volitev opravlja tudi Republiška volilna komisija.

Za volitve članov občinskega sveta – predstavnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti ter članov občinskega sveta – predstavnikov romske skupnosti se imenuje posebna občinska volilna komisija.

Če se pri proporcionalnih volitvah člani občinskega sveta volijo po volilnih enotah, se lahko imenujejo volilne komisije volilnih enot.

35. člen

Občinsko volilno komisijo in volilno komisijo volilne enote sestavljajo predsednik in trije člani ter njihovi namestniki.

Predsednik volilne komisije in njegov namestnik se imenujeta izmed sodnikov ali izmed drugih diplomiranih pravnikov. Ostali člani volilne komisije in njihovi namestniki se imenujejo po predlogih političnih strank, drugih organizacij občanov v občini ter občanov.

38. člen

Občinsko volilno komisijo in volilne komisije volilnih enot v občini imenuje občinski svet, volilne odbore pa občinska volilna komisija.

Volilne komisije se imenujejo za štiri leta, volilni odbori pa za vsake volitve.

Če bi članom volilnih komisij prenehal mandat v času po razpisu volitev, se jim mandat podaljša do konca volitev.

39. člen

Občinska volilna komisija ima tajnika, ki ga imenujeta na predlog občinske uprave.

40. člen

Republiška volilna komisija:

1. skrbi za enotno uporabo določb tega zakona, ki se nanašajo na volilne postopke;
2. daje občinskim volilnim komisijam strokovna navodila v zvezi z izvajanjem tega zakona;
3. predpiše obrazce za izvrševanje tega zakona;
4. določa enotne standarde za volilni material in določa druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil;
5. opravlja druge naloge, ki jih določa ta zakon.

42. člen

Volilna komisija volilne enote:

1. opravlja in vodi neposredno tehnično delo v zvezi z volitvami;
2. ugotavlja izid glasovanja v volilni enoti.

45.a člen

Volilni organi za lokalne volitve so samostojni in neodvisni organi občin. Funkcija članov volilnih organov je častna.

Člani volilnih organov imajo zaradi dela v volilnih organih ob vsakih splošnih volitvah, ki obsegajo redne in predčasne volitve v občinski svet, nadomestne volitve v občinski svet, če v občini niso oblikovane volilne enote, in redne ter nadomestne volitve župana v prvem in drugem krogu, pravico do enkratnega nadomestila, in sicer:

- predsednik in tajnik občinske volilne komisije v znesku, ki je enak 50 % osnovne mesečne plače za poklicno opravljanje funkcije župana v občini;

- namestnik predsednika občinske volilne komisije in namestnik tajnika v znesku, ki je enak 80% nadomestila predsednika občinske volilne komisije;

- člani občinske volilne komisije in njihovi namestniki v znesku, ki je enak 20% nadomestila predsednika občinske volilne komisije.

Pravico do ustreznega nadomestila imajo tudi predsednik, namestnik predsednika, člani, tajnik in namestnik tajnika posebne volilne komisije iz tretjega odstavka 33. člena tega zakona ter predsednik, namestnik predsednika, člani, tajnik in namestnik tajnika volilne komisije volilne enote iz četrtega odstavka 33. člena tega zakona v višini 50% nadomestila, določenega v prejšnjem odstavku.

Ob vsakih drugih volitvah, razen volitvah iz drugega odstavka tega člena, so člani volilnih organov, ki sodelujejo na volitvah, upravičeni do ustreznega nadomestila, ki ga glede na obseg volilnih opravil, ob upoštevanju določbe drugega odstavka tega člena, določi komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja občinskega sveta najpozneje deset dni po razpisu volitev. Merila za določitev višine nadomestila iz tega odstavka se določijo z aktom občinskega sveta.

Predsednik in člani volilnih odborov ter njihovi namestniki, ki vodijo glasovanje na volišču na dan glasovanja, določenega z aktom o razpisu volitev, imajo za vsak dan glasovanja na volitvah pravico do nadomestila v višini treh dnevnic za službeno pot v domovini v celodnevem trajanju, v skladu z aktom vlade, s katerim se določa višina dnevnice, ki se ne všteva v davčno osnovo, razen za predčasno glasovanje, za katerega se uporablja sedmi odstavek tega člena.

Predsednik in namestnik predsednika volilnega odbora sta za vsako glasovanje upravičena do dodatnega nadomestila v višini polovice dnevnice, določene v tem členu.

Za posebne oblike glasovanja, kot so predčasno glasovanje, glasovanje na domu, glasovanje na posebnem volišču za invalide in druge oblike posebnega glasovanja, določi višino nadomestila predsedniku, namestniku predsednika in članom volilnega odbora komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja občinskega sveta na predlog občinske volilne komisije v desetih dneh po razpisu volitev, pri čemer višina njihovega nadomestila ne sme presegati višine, določene v tem členu, razen za člane volilnega odbora, ki vodi predčasno glasovanje. Tem članom volilnega odbora pripada nadomestilo iz petega in šestega odstavka tega člena, ki se lahko poveča za eno ali dve dnevnicami glede na trajanje glasovanja.

Nadomestila, ki jih določa ta člen, se izplačajo na podlagi akta o imenovanju volilnega organa.

7. Predstavniki in zaupniki kandidatov in list kandidatov

46. člen

Pri delu občinske volilne komisije so lahko navzoči predstavniki kandidatov in list kandidatov.

Pri delu volilnih odborov in volilnih komisij volilnih enot so lahko navzoči zaupniki kandidatov in list kandidatov.

Predstavniki in zaupniki kandidatov in list kandidatov lahko opozorijo predsednika volilnega organa na nepravilnosti.

47. člen

Predstavnik kandidata oziroma liste kandidatov določi predlagatelj kandidata oziroma liste ob predložitvi kandidature oziroma liste kandidatov občinski volilni komisiji.

Imena zaupnika kandidata oziroma liste kandidatov sporoči predstavnik kandidata oziroma liste občinski volilni komisiji oziroma volilni komisiji volilne enote najkasneje pet dni pred dnem glasovanja.

Predstavnik oziroma zaupnik kandidata oziroma liste kandidatov ne sme biti kandidat.

Zaupnik kandidata oziroma liste kandidatov je lahko samo oseba, ki je vpisana v evidenco volilne pravice v občini.

9. Potrjevanje kandidatur oziroma list kandidatov

74. člen

Kandidate oziroma liste kandidatov se predložijo občinski volilni komisiji najpozneje petindvajseti dan pred dnem glasovanja do 19. ure.

Glede postopka potrjevanja kandidatur oziroma list kandidatov, določanja seznamov potrjenih kandidatur oziroma list kandidatov in njihove objave se smiselno uporabljajo določbe zakona o volitvah v državni zbor.

11. Ugotavljanje volilnih izidov

85. člen

Pri ugotavljanju volilnega izida večinskih volitev volilna komisija volilne enote oziroma občinska volilna komisija ugotovi, koliko glasov so dobili posamezni kandidati in kateri kandidati so izvoljeni.

86. člen

Pri ugotavljanju volilnega izida proporcionalnih volitev, pri katerih se glasuje o listah kandidatov, volilna komisija volilne enote oziroma občinska volilna komisija ugotovi, koliko glasov je dobila posamezna lista kandidatov, koliko mandatov pripada posamezni listi in kateri kandidati s posameznih list kandidatov so izvoljeni.

89. člen

Volilni odbor na volišču pošlje zapisnik o svojem delu in drugi volilni material volilni komisiji volilne enote ali občinski volilni komisiji najpozneje naslednji dan po dnevu glasovanja do 12. ure.

Volilna komisija volilne enote pošlje zapisnik o svojem delu in drug volilni material občinski volilni komisiji najpozneje četrti dan po dnevu glasovanja.

13. Varstvo volilne pravice

99. člen

Če občinska volilna komisija ugotovi takšne nepravilnosti pri glasovanju na volišču oziroma pri delu volilnega odbora, ki so ali bi lahko bistveno vplivale na izid volitev, razveljavi glasovanje na volišču ter odredi ponovne volitve v obsegu, v katerem je bilo glasovanje razveljavljeno.

Če občinska volilna komisija ugotovi takšne nepravilnosti pri delu volilne komisije volilne enote, ki so ali bi lahko bistveno vplivale na izid volitev, sama ugotovi izid volitev v volilni enoti.

107. člen

Za župana je izvoljen kandidat, ki je dobil večino veljavnih glasov.

Če noben kandidat ni dobil večine glasov, se opravi drugi krog volitev med kandidatom, ki sta dobila največ glasov. Če je več kandidatov dobilo enako najvišje število glasov ali če je dvoje ali več kandidatov dobilo enako drugo najvišje število glasov, se izbira kandidatov za drugi krog volitev določi z žrebom. Na glasovnici sta kandidata navedena po vrstnem redu glede na število dobljenih

glasov v prvem krogu volitev. Če je število dobljenih glasov enako, se vrstni red določi z žrebom.

Drugi krog rednih volitev razpiše Republiška volilna komisija, drugi krog vseh ostalih volitev pa občinska volilna komisija. Drugi krog volitev se opravi najkasneje 21 dni po prvem krogu volitev.

IV. VOLITVE V SVETE KRAJEVNIH, VAŠKIH IN ČETRTHNIH SKUPNOSTI

109. člen

Za volitve članov svetov četrtnih skupnosti se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za volitve v občinski svet.

Za volitve članov svetov krajevnih skupnosti in članov svetov vaških skupnosti kot delov občine se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za večinske volitve v občinski svet.

Ne glede na 54. člen tega zakona kandidate za člane sveta krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti lahko določi s podpisovanjem skupina najmanj desetih volivcev. Podpisi se dajejo na seznamu, ki vsebuje osebne podatke podpisnikov: ime in priimek, rojstni datum in naslov stalnega prebivališča. Podatke v seznamu podpisnikov overi organ, ki vodi evidenco volilne pravice.

Politična stranka določi kandidate za člane sveta krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti po postopku, določenem v 51. členu tega zakona. Pri določanju kandidatov morajo sodelovati člani stranke, ki imajo volilno pravico in stalno prebivališče v občini.

Volilne enote določi organ lokalne skupnosti, ki je z zakonom pristojen za določitev števila članov organa ožjega dela skupnosti.

Volilne enote se določijo tako, da je zagotovljena zastopanost prebivalcev posameznih naselij oziroma delov krajevne, vaške ali četrtne skupnosti v svetu te skupnosti.

Volilno pravico imajo volivci s stalnim prebivališčem v krajevni, vaški oziroma četrtni skupnosti.

110. člen

Redne volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti se opravijo istočasno kot redne volitve v občinske svete.

Če traja mandatna doba sveta krajevne, vaške ali četrtne skupnosti dve leti, se vsake druge redne volitve v svete teh skupnosti opravijo istočasno kot redne volitve v občinske svete.

Nadomestne volitve v svete krajevnih in vaških skupnosti se opravijo, ko preneha mandat najmanj tretjini članov sveta.

111. člen

Volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti razpiše župan.

Če se krajevna, vaška ali četrtna skupnost ustanovi po opravljenih rednih volitvah, se prve volitve v svet krajevne, vaške ali četrtne skupnosti opravijo po določbah tega zakona o predčasnih volitvah v občinski svet.

112. člen

Volitve v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti vodijo in izvajajo občinska volilna komisija in volilne komisije teh skupnosti.

Glede pristojnosti občinskih volilnih komisij pri volitvah v svete krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti

se smiselno uporabljajo 41. člen in druge določbe tega zakona, ki določajo pristojnosti občinskih volilnih komisij, glede pristojnosti volilnih komisij krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti pa se smiselno uporabljajo 42. člen in druge določbe tega zakona, ki določajo pristojnosti volilnih komisij volilnih enot.

Ne glede na določbo prejšnjega odstavka občinski svet lahko določi, da volilne odbore imenujejo volilne komisije krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti. Občinski svet lahko tudi natančneje razmeri pristojnosti občinske volilne komisije in volilnih komisij krajevnih, vaških in četrtnih skupnosti glede opravljanja in vodenja neposrednega tehničnega dela v zvezi z volitvami.

113. člen

Volilno komisijo krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti sestavljajo predsednik in dva člana ter njihovi namestniki, ki se imenujejo izmed volivcev s stalnim prebivališčem v tej skupnosti.

Volilno komisijo krajevne, vaške oziroma četrtne skupnosti imenuje svet te skupnosti. Za prve volitve sveta novo ustanovljene skupnosti imenuje volilno komisijo take skupnosti občinska volilna komisija.